

ساختار کتاب

کتاب شب امتحان **مطالعات اجتماعی نهم** از ۴ قسمت اصلی تشکیل شده است که به صورت زیر است:

۱- آزمون‌های نوبت اول: آزمون‌های شماره ۱ تا ۴ این کتاب مربوط به مباحث نوبت اول است که خودش به دو قسمت تقسیم می‌شود:

(الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۱ و ۲ را بر اساس فصل و درس طبقه‌بندی کرده‌ایم؛ بنابراین شما به راحتی می‌توانید پس از خواندن هر فصل از درس‌نامه، تعدادی سؤال را بررسی کنید. حواستان باشد این آزمون‌ها هم، ۲۰ نمره‌ای و مثل یک آزمون کامل هستند.

(ب) آزمون‌های طبقه‌بندی نشده: آزمون‌های شماره ۳ و ۴ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم تا دو آزمون نوبت اول مشابه آزمونی باشد که معلمتان از شما خواهد گرفت.

۲- آزمون‌های نوبت دوم: آزمون‌های شماره ۵ تا ۱۲ از کل کتاب و مطابق امتحان پایان سال طرح شده‌اند. این قسمت هم، خودش به ۲ بخش تقسیم می‌شود:

(الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۵ تا ۸ را که برای نوبت دوم طرح شده‌اند هم طبقه‌بندی کرده‌ایم. با این کار باز هم می‌توانید پس از خواندن هر فصل، تعدادی سؤال مرتبط با آن فصل را پاسخ دهید. هر کدام از این آزمون‌ها هم، ۲۰ نمره دارند؛ در واقع در این بخش، شما ۴ آزمون کامل را می‌بینید.

(ب) آزمون‌های طبقه‌بندی نشده: آزمون‌های شماره ۹ تا ۱۱ را طبقه‌بندی به درس نکرده‌ایم؛ پس، در این بخش با ۴ آزمون نوبت دوم، مشابه آزمون پایان سال معلمتان مواجه خواهید شد.

۳- پاسخ نامه تشریحی آزمون‌ها: در پاسخ تشریحی آزمون‌ها، همه آن‌چه را که شما باید در امتحان بنویسید تا نمره کامل کسب کنید، برایتان نوشته‌ایم.

۴- درس‌نامه کامل شب امتحانی: در این قسمت، همه آن‌چه را که شما برای گرفتن نمره عالی در امتحان مطالعات اجتماعی نیاز دارید، تنها در ۱۹ صفحه آورده‌ایم، بخوانید و لذتش را ببرید!

یک راهکار: موقع امتحان‌های نوبت اول می‌توانید از سؤال‌های فصل‌های ۱ تا ۶ آزمون‌های ۵ تا ۸ هم استفاده کنید!

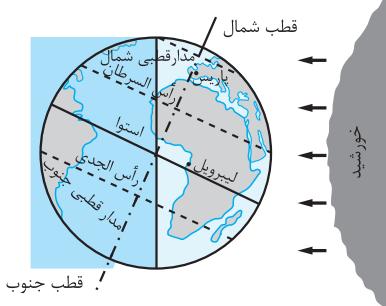
فهرست

بارم‌بندی درس مطالعات اجتماعی نهم

نوبت دوم	نوبت اول	شماره فصل
انتخابی از دو فصل توسط دانش‌آموز ۲/۵ (هر فصل ۱ نمره)	نمره ۳/۵	فصل اول
	نمره ۳/۵	فصل دوم
	نمره ۳/۵	فصل سوم
	نمره ۳/۵	فصل چهارم
	نمره ۳	فصل پنجم
	نمره ۳	فصل ششم
۲/۵	-	فصل هفتم
۲/۵	-	فصل هشتم
۲/۵	-	فصل نهم
۲/۵	-	فصل دهم
۲/۵	-	فصل یازدهم
۲/۵	-	فصل دوازدهم
۲۰ نمره	۲۰ نمره	جمع

شماره صفحات نوبت پاسخ نامه

آزمون شماره ۱ (طبقه‌بندی شده)	۳۶	۳	اول
آزمون شماره ۲ (طبقه‌بندی شده)	۳۶	۵	اول
آزمون شماره ۳ (طبقه‌بندی نشده)	۳۷	۷	اول
آزمون شماره ۴ (طبقه‌بندی نشده)	۳۷	۹	اول
آزمون شماره ۵ (خرداد خراسان رضوی)	۳۸	۱۱	دوم
آزمون شماره ۶ (خرداد البرز)	۳۸	۱۵	دوم
آزمون شماره ۷ (خرداد گیلان)	۳۹	۱۸	دوم
آزمون شماره ۸ (خرداد یزد)	۴۰	۲۲	دوم
آزمون شماره ۹ (خرداد شهر تهران)	۴۱	۲۵	دوم
آزمون شماره ۱۰ (خرداد اصفهان)	۴۲	۲۸	دوم
آزمون شماره ۱۱ (خرداد فارس)	۴۳	۳۳	دوم
درس‌نامه توب برای شب امتحان	۴۵		

ردیف	مطالعات اجتماعی	نوبت اول	مدت آزمون: ۷۰ دقیقه	kheilisabz.com	نمره
	آزمون شماره ۱			پایه نهم متوسطه اول	
۱	فصل اول	گزینه‌های مربوط به هم را به یکدیگر وصل کنید. (در گزینه‌های سمت چپ یک مورد اضافه است).	(درس ۱)	.....	۰/۵
۲		۱- نیم‌دایره‌های فرضی که از قطب شمال تا قطب جنوب کشیده شده است.	الف) مدار		۰/۵
۳		۲- دایره‌های فرضی که موازی با خط استوا هستند.	ب) نصف‌النهار		۰/۷۵
۴		۳- دایره‌های فرضی که از قطب شمال تا قطب جنوب کشیده شده است.	الف) همه سیاره‌های خورشیدی، قمرهایی دارند که به دور این سیاره‌ها می‌گردند.	گزینه صحیح را انتخاب کنید.	۰/۲۵
۵		ب) سومین سیاره منظومه خورشیدی، مشتری است.	ب) سومین سیاره منظومه خورشیدی، مشتری است.	یک مورد از نتایج حرکت وضعی و یک مورد از نتایج حرکت انتقالی زمین را بنویسید.	۰/۵
۶		پ) سیاره‌های درونی منظومه شمسی، سطحی جامد دارند.	پ) سیاره‌های درونی منظومه شمسی، سطحی جامد دارند.	با توجه به تصویر زیر، در نیم‌کره شمالی کدام انقلاب رخ می‌دهد؟	۰/۵
۷					۰/۵
۸	فصل دوم	جهای خالی را با کلمه‌های مناسب پر کنید.	هر قاج درجه است و یک نصف‌النهار دارد.	(درس ۲)	۰/۲۵
۹		گزینه صحیح را انتخاب کنید.	گازهایی که دور تا دور کره زمین را فرا گرفته‌اند، کدام‌یک از محیط‌های کره زمین را می‌سازند؟	(درس ۳)	۱/۵
۱۰		۱- افراد زیادی به قله اورست صعود کرده‌اند اما تعداد افرادی که به عمق گودال ماریانا (عمیق‌ترین نقطه آب‌های جهان) رفته‌اند، بسیار کم است. چرا؟ (دو دلیل بنویسید).	۱- لیتوسفر	۰/۲۵	۱
۱۱		-۱	-۲	۰/۴	۱
۱۲		۲- سه فعالیت انسان که بر تغییر شکل ناهمواری‌های زمین تأثیرگذار است را بنویسید.	-۲	۰/۴	۱/۵
۱۳		-۱	-۲	۰/۴	۱

نمره	kheilisabz.com	مدت آزمون: ۷۰ دقیقه	نوبت اول	مطالعات اجتماعی
۰/۲۵	پایه نهم متوسطه اول		۱ آزمون شماره	ردیف
۱۲	(درس ۵)	درست یا نادرست بودن جمله زیر را مشخص کنید. با تغییر دما و بارش از یک ناحیه به ناحیه دیگر، پوشش گیاهی تغییر نمی‌کند.	فصل سوم	
۱۳	(درس ۵)	هر یک از ویژگی‌های زیر، مربوط به کدام زیست‌بوم می‌باشد: با خط به هم وصل کنید. (در موارد سمت چپ یک مورد اضافی است). ساوان توندرا بیابان تایگا جنگل‌های بارانی استوایی	درست ☐ نادرست ☒	
۱۴	(درس ۶)	۲ مورد از عواملی که موجب تخریب زیستگاه‌ها می‌شود را نام ببرید.	فصل چهارم	
۱۵	(درس ۷)	مهاجرت اجباری را تعریف کنید و یک مثال بزنید.		
۱۶	(درس ۸)	عل خارجی جدی که باعث نابرابری در جهان شده را بنویسید.	فصل پنجم	
۱۷	(درس ۹)	گزینهٔ صحیح را انتخاب کنید. رسمی کردن مذهب شیعه از اقدامات کدام پادشاه صفوی است? من کیستم؟ ..... نخست به کمک نیروی نظامی قزلباش، برخی حکومت‌های محلی شمال غرب را شکست دادم و پس از تسلط یافتن بر شهر تبریز و تاج‌گذاری در این شهر، حاکمان مناطق مختلف را یکی پس از دیگری از میان برداشتیم و با شکست ازبکان بر سراسر ایران مسلط شدم، در نتیجهٔ موفقیت‌های سیاسی و نظامی‌ام، قلمرو حکومتم به حدود قلمرو ساسانیان رسید و ...	(۱) شاه عباس ☐ (۲) شاه طهماسب ☐ (۳) شاه اسماعیل ☐ (۴) شاه سلطان حسین ☒	
۱۸	(درس ۹)	گزینهٔ صحیح را انتخاب کنید. کدام گزینهٔ زیر، به عنوان «پنجمین پادشاه صفوی» محسوب می‌شود? من کیستم؟		
۱۹	(درس ۹)	دو مورد از عوامل رونق تجارت در دورهٔ صفوی را بنویسید.		
۲۰	(درس ۱۰)	دو مورد از جشن‌ها و آیین‌هایی که در دورهٔ صفوی مورد توجه قرار گرفت را بنویسید.	فصل ششم	
۲۱	(درس ۱۰)	جای خالی را با کلمهٔ مناسب پر کنید.		
۲۲	(درس ۱۱)	آرامش و آسایش گذرا عبارت مناسبی برای سلسلة ..... است.		
۲۳	(درس ۱۱ و ۱۲)	الف) کریم خان زند به جای عنوان شاه چه لقبی را برای خود برگزید? ب) براساس کدام قرارداد در زمان فتحعلی‌شاه، ایران از حق کشتی جنگی در دریای مازندران محروم گردید? پ) نخستین حرکت جدی مردم ایران برای رهایی از نفوذ و سلطهٔ خارجی و ایستادگی در برابر ستم داخلی چه بود?		
۲۴	(درس ۱۲)	چرا امیرکبیر مدرسهٔ دارالفنون را تأسیس کرد؟		
۲۰	جمع نمرات	موفق باشید		

(دانش آموزان) گرامی ساختار امتحان های هماهنگ مطالعات اجتماعی به صورت طبقه بندی شده است.

ردیف	مطالعات اجتماعی	نوبت دوم: خرد و شهر تهران	مدت آزمون: ۶۰ دقیقه	kheilisabz.com	نمره
۱	آزمون شماره ۱	پایه نهم متوسطه اول	نوبت دوم: خرد و شهر تهران	kheilisabz.com	
۲	فصل هفتم	بخش اجباری: دانش آموز عزیز، لطفاً به همه سؤالات از ۱ تا ۱۶ که شامل فصل هفتم تا دوازدهم است، به طور کامل پاسخ دهید.			
۳	کدام یک از موارد زیر از نتایج کودتای ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ است؟	۱) سرنگونی احمدشاه ۲) روی کار آمدن محمد رضا شاه ۳) سرنگونی دولت مصدق ۴) روی کار آمدن محمد رضا شاه			۰/۵
۴	هر یک از موارد زیر توسط کدام شاه قاجار روی داده است؟ (جور کردنی)	الف) مظفر الدین شاه ۱) به توپ بستن مجلس ب) محمدعلی شاه قاجار ۲) امضای فرمان مشروطه پ) تأیید نکردن قرارداد ۱۹۱۹			۱
۵	طبق قرارداد ۱۹۰۷، انگلستان و روسیه، ایران را میان خود تقسیم کردند؛ هدف این دو کشور استعمارگر از این اقدام چه بود؟	درست یا نادرست بودن جمله زیر را مشخص کنید.			۰/۵
۶	علت قیام ۱۹ دی ماه مردم قم، اعتراض به توهین به امام در روزنامه اطلاعات بود.	درست یا نادرست بودن جملات زیر را مشخص کنید.			۱
۷	آمریکا، دولت ایران را مجبور به قبول کاپیتولاسیون در دوره سلطنت محمد رضا شاه کرد.	الف) طبق این لایحه چه امتیازی به مأموران نظامی آمریکا داده شد؟ ب) چرا رژیم پهلوی پس از سخنرانی اعتراض آمیز امام نسبت به این لایحه، ایشان را تبعید کرد؟			۰/۵
۸	گروه های ضد انقلاب داخلی با حمایت دشمنان خارجی، علیه انقلاب و مردم، چه اقداماتی انجام دادند؟ (یک مورد)	درست یا نادرست بودن جملات زیر را مشخص کنید.			۱
۹	درست یا نادرست بودن نقش هنجری دارند.	الف) زبان گفتاری و نوشتاری ما، نقش هنجری دارند. ب) فرهنگ، نقش مهمی در افزایش بهره وری یک جامعه دارد.			۰/۵
۱۰	شما به عنوان یک دانش آموز پایه نهم، دارای مجموعه ای از ویژگی ها و خصوصیات اخلاقی و جسمانی هستید.	الف) یک ویژگی هویتی متغیر خود را بنویسید. ب) یک ویژگی از هویت فردی - اخلاقی و روانی خود را بنویسید.			۱
۱۱	شما به عنوان یک نوجوان ایرانی در سال ۱۴۰۰ می توانید در انتخابات ریاست جمهوری شرکت کنید. شما بعد از انجام تحقیقات لازم و توجه به برنامه های ارائه شده نامزدهای انتخاباتی، بهترین گزینه از نظر خودتان را انتخاب نموده و در روز رأی گیری به نامزد منتخب خود رأی می دهید. شما می دانید اگر نامزد منتخب شما اکثریت آرا را نیاورد با احترام به رأی اکثریت مردم ایران، رئیس جمهور منتخب را پذیرفته و در جهت آبادی و پیشرفت ایران عزیز در هر جایگاهی که هستید نهایت تلاش خود را می کنید. با توجه به متن فوق یک هنجر و یک ارزش مشخص کنید.	جدول زیر را کامل کنید.			۰/۵
۱۲	الف) اطاعت از والدین تنها در صورتی جایز نیست که به ..... و نافرمانی از خدا دستور دهند.	الف			۰/۵
۱۳	ب) یکی از مهم ترین اهداف ازدواج، برقراری ..... و محبت بین زن و مرد است.	ب			۰/۵
۱۴	پ) بسیاری از مشکلات در خانواده با ارتباط و ..... قابل حل شدن هستند.	پ			۰/۵

نمره	kheilisabz.com	مدت آزمون: ۶۰ دقیقه	نوبت دوم: خرداد شهر تهران	مطالعات اجتماعی
۱	پایه نهم متوسطه اول	۱۰	آزمون شماره ۹	ردیف
۰/۵		در بعضی مواقع والدین و فرزندان نوجوانشان انتظارات یکدیگر را برآورده نمی‌کنند. شما چه پیشنهادی برای رفع این مشکل دارید؟ (یک مورد)	۱۱	فصل یازدهم
۰/۵		نمودار زیر را کامل کنید.	۱۲	
۰/۵			۱۳	مهتم ترین رکن حکومت جمهوری اسلامی ایران
۱		به عنوان یک شهروند ایرانی یک مورد از حقوق و یک مورد از تکالیف خود را بنویسید.	۱۴	فصل دوازدهم
۰/۵		کدام یک از موارد زیر نشانه داشتن تفکر بهره‌وری در محیط مدرسه است؟	۱۵	
	(۱) نقاشی و کنده کاری بر روی میز و نیمکت‌های کلاس	☐		
	(۲) روشن گذاشتن چراغ‌های کلاس در زنگ‌های تفریح	☐		
	(۳) روش ماندن و سایل سرمایشی، خارج از ساعات آموزشی	☐		
	(۴) بستن کامل و درست شیرهای آب خوری بعد از استفاده	☐		
۰/۵		هدف از تولید از دیدگاه اسلام چیست؟	۱۶	
	(۱) کسب سود بیشتر	☐		
	(۲) بهره‌وری از طبیعت	☐		
	(۳) رفع نیازهای ضروری	☐		
۱	با توصیه مقام معظم رهبری برای حل مشکلات اقتصادی کشور باید سیاست اقتصاد مقاومتی را در پیش بگیریم. منظور از اقتصاد مقاومتی چیست؟ (دو مورد)	۱۷		
	بخش اختیاری (دانش‌آموز عزیز: لطفاً در این بخش دو فصل را به دلخواه انتخاب کنید و فقط به سوال‌های همان دو فصل پاسخ دهید.)			
۰/۵		کدام یک از سال‌های زیر روزهای بیشتری در تقویم دارد؟	۱۸	فصل اول
	(۱) سال خورشیدی	☐		
	(۲) سال رسمی	☐		
	(۳) سال کبیسه	☐		
	(۴) سال واقعی	☐		
۱	چگونه ممکن است اذان ظهر در شمال و جنوب ایران در دو شهر متفاوت، در یک زمان پخش شود؟	۱۹		
۱	طول و عرض جغرافیایی نقاط را با توجه به شکل زیر بنویسید.	۲۰		
	نقطه A:			
	نقطه B:			
۰/۵		انسان به چه علت چهره ناهمواری‌ها را تغییر می‌دهد؟	۲۱	فصل دوم
۱	به نظر شما، برای حفاظت از اقیانوس‌ها که یکی از منابع مهم تأمین غذای انسان است، چه باید کرد؟ (دو راه حل پیشنهاد دهید).	۲۲		
۱	با توجه به کلمات داده شده، کلمه درست را در مقابل تعریف آن بنویسید. (یک مورد اضافه است). فلات - سنگ کره - وردسپهر	۲۳		
۱	الف) بخش خارجی کره زمین که حالت جامد دارد:	۲۴		
	ب) هر چه از سطح زمین بالاتر می‌رویم دمای هوا در این لایه کم می‌شود:	۲۵		

نمره	kheilisabz.com	مدت آزمون: ۶۰ دقیقه	نوبت دوم: خرداد شهر تهران	مطالعات اجتماعی							
	پایه نهم متوسطه اول		آزمون شماره ۱	ردیف							
۱	برخی از طرفداران محیط زیست، استفاده از وسایل تزئینی که از عاج فیل ساخته می‌شود را تحریم کرده‌اند و آن‌ها را نمی‌خرند. یک دلیل بیاورید که کار آن‌ها درست است؟		فصل سوم	۷							
۱/۵	سه گروه گردشگر می‌خواهند به سه زیست‌بوم متفاوت سفر کنند. با توجه به توضیحات، هر یک از این گروه‌ها چه زیست‌بومی را انتخاب کرده‌اند؟ گروه اول: زیست‌بومی که پوشیده از بیخ و برف است: گروه دوم: زیست‌بومی که دارای علفزار با درختان تک و منفرد است: گروه سوم: زیست‌بومی که دارای آب و هوای گرم و خشک و بارندگی بسیار کم است:		۸								
۰/۵	درست یا نادرست بودن جمله زیر را مشخص کنید. تفاوت میزان موالید و میزان مرگ‌ومیر، رشد منفی جمعیت را نشان می‌دهد.	☐ نادرست ☒ درست	فصل چهارم	۹							
۱	جدول زیر را کامل کنید.			۱۰							
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>داخلی یا خارجی</th><th>اجباری یا اختیاری</th><th>گروه‌های مهاجر</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td>مهاجرت افراد از شهر به روستا</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td>مهاجرت مردم فلسطین به کشورهای همسایه</td></tr> </tbody> </table>	داخلی یا خارجی	اجباری یا اختیاری	گروه‌های مهاجر			مهاجرت افراد از شهر به روستا			مهاجرت مردم فلسطین به کشورهای همسایه	
داخلی یا خارجی	اجباری یا اختیاری	گروه‌های مهاجر									
		مهاجرت افراد از شهر به روستا									
		مهاجرت مردم فلسطین به کشورهای همسایه									
۱	از بین عوامل نابرابری در جهان که در زیر آمده کدام‌یک جزء عوامل داخلی و کدام‌یک از علل خارجی نابرابری است؟ الف) استعمار: ب) فرهنگ و عادات‌های غلط: ت) نبود مدیریت صحیح:		فصل پنجم	۱۱							
۰/۵	من کیستم؟ از صوفیان معروف زمان خود بودم که پیروان و طرفداران زیادی داشتم، خانقاهم در اردبیل مورد توجه مردم بود: چرا در عصر صفوی عالمان و اندیشمندان بزرگی پرورش یافته و آثار ارزشمند علمی و مذهبی بسیار نوشته شده است؟ (یک دلیل بیاورید).			۱۲							
۱	با توجه به اقدامات سیاسی - اقتصادی شاه اسماعیل، شاه تهماسب و شاه عباس، به نظر شما مردم ایران در دوره حکومت کدام‌یک از این شاهان، شرایط بهتری داشتند؟ (یک دلیل بیاورید).			۱۳							
۱			فصل ششم	۱۴							
۰/۵	درست یا نادرست بودن جمله زیر را مشخص کنید. عباس میرزا دستور داد کتاب‌هایی را در موضوع تاریخ کشورهای اروپایی به فارسی ترجمه کنند.	☐ نادرست ☒ درست		۱۵							
۰/۵	کدام‌یک از شاهان زیر به صلح و آسایش و آرامش مردم اهمیت داده و از ناامنی و سورش‌های داخلی جلوگیری می‌کرد؟ (۱) نادرشاه افشار ☐ (۲) کریم خان زند ☐ (۳) لطفعلی خان زند ☐ (۴) آقامحمدخان قاجار		۱۶								
۱/۵	به سؤالات زیر در ارتباط با نهضت تنباکو پاسخ دهید. الف) این امتیاز در زمان سلطنت کدام شاه قاجار به فرد انگلیسی واگذار شد؟ ب) این قرارداد مورد اعتراض کدام روحانی شاخص قرار گرفت و وی چه اقدامی نسبت به آن انجام داد؟			۱۷							
۲۰	جمع نمرات	موفق باشید									

پاسخ‌نامه

آزمون شماره ۱ (نوبت اول)

- ۱- الف) ۲ ← (۰/۲۵)   ب) ← ۱ (۰/۲۵)
- ۲- موقعیت مکانی (۰/۵)
- ۳- الف) نادرست (۰/۲۵) (برخی از سیاره‌های خورشیدی، دارای قمر هستند.)
 ب) نادرست (۰/۲۵) (سومین سیاره منظمه خورشیدی، زمین است)
 پ) درست (۰/۲۵)
- ۴- گزینه «۲» ۳۶۵ روز و ۶ ساعت (۰/۲۵)
- ۵- نتایج حرکت وضعی: پدیدآمدن شب و روز - اختلاف ساعت (یک مورد) (۰/۲۵)
 نتایج حرکت انتقالی: پیدایش فصل‌ها - پیدایش سال شمسی (۰/۲۵)
- ۶- انقلاب تابستانی (۰/۵)
- ۷- ۱۵ - مرکزی (۰/۵)
- ۸- گزینه «۲» اتمسفر (۰/۲۵)
- ۹- فشار زیاد آب - تاریکی - دمای کم در اعمق آب (ذکر دو مورد و هر مورد ۰/۵)
- ۱۰- بهره‌برداری از معدن - ساخت سد - ساخت تونل و جاده (هر مورد ۰/۵)
- ۱۱- ذوب شدن یخ‌های قطبی - بالامدن آب دریا - به زیر آب رفتن نواحی سواحلی و جزیره‌ها - وقوع خشکسالی در نواحی گرم و خشک (ذکر دو مورد و هر مورد ۰/۵)
- ۱۲- نادرست. دو عنصر «دماء» و «بلرش» بر نوع و میزان بوشش گیاهی اثر می‌گذارند. (۰/۲۵)
- ۱۳- الف) ← تایگا (۰/۲۵)
 ب) ← ساوان (۰/۲۵)
 پ) ← جنگل‌های بارانی استوایی (۰/۲۵)
 ت) ← توندرا (۰/۲۵)
- ۱۴- ۱) فعالیت‌های صنعتی و تولید انبوه کالاهای در کارخانه‌ها (۰/۵)
 ۲) مصرف‌گرایی و تولید انبوه زباله (۰/۵)
- ۱۵- در مهاجرت اجباری، افراد بدون میل خود و به دلایلی چون قحطی، خشکسالی و دیگر حوادث طبیعی و یا جنگ‌ها و درگیری‌های سیاسی مجبور به ترک محل زندگی خود می‌شوند. (۱/۵) مانند مهاجرت اجباری مردم فلسطین از سرزمین‌های اشغالی یا مهاجرت گروهی از افغان‌ها یا عراقی‌ها به کشورهای همسایه به دلیل جنگ و اشغال نظامی کشورشان. (ذکر یک مورد ۰/۵)
- ۱۶- اشغال نظامی کشورها یا دخالت در امور داخلی آن‌ها به شیوه‌های مختلف - جلوگیری از استقلال سیاسی و اقتصادی آن‌ها (هر مورد ۰/۵)
- ۱۷- گزینه «۳» شاه اسماعیل (۰/۲۵)
- ۱۸- شاه اسماعیل اول صفوی (۰/۵)
- ۱۹- گزینه «۳» شاه عباس اول (۰/۲۵)
- ۲۰- یکپارچه‌بودن سرزمین ایران وجود نظم و امنیت در سراسر کشور (هر مورد ۰/۵)
- ۲۱- جشن نوروز - جشن عید قربان - عید فطر و عید غدیر (ذکر دو مورد ۰/۱)
 ۲۲- زندیه (۰/۵)
- ۲۳- الف) وکیل الرعایا (۰/۵)
 ب) ترکمان چای (۰/۵)
 پ) نهضت تباکو (۰/۵)
- ۲۴- زیرا امیرکبیر فرستادن دانشجو به اروپا را کافی نمی‌دانست و تصمیم گرفت مدرسه‌ای به سبک مدارس اروپایی در ایران تأسیس کند تا تعداد بیشتری از ایرانیان علوم و فنون جدید را در داخل کشور بیاموزند. (۱)

۲-الف) ۰/۵ ب) ۱/۵

۳- مقابله با قدرت روزافزون آلمان و متحداش (۱)

۴- درست (۰/۵)

۵- الف) اگر آمریکایی‌ها در ایران مجرمی می‌شدند دادگاه‌های ایران حق رسیدگی به جرم آمریکایی‌ها را نداشتند.

ب) زیرا رژیم پهلوی فهمید که امام خمینی اهل سازش و سکوت نیست. (۱)

۶- نالمنی و اغتشاش - به راه اندختن جنگ‌های داخلی - خسارت به اموال عمومی و دارایی‌های مردم (۱)

۷- الف) نادرست (۰/۵) زبان گفتاری و نوشتاری ما، نقش نمادی دارد.

ب) درست (۰/۵)

۸- الف) دانش آموز بودن

ب) داشتن پشتکار، صبور بودن (۱)

۹- هنجار: شرکت در انتخابات (۰/۵)

ارزش: احترام به رقبا و نامزدهای دیگر (۰/۵)

-۱۰

(۰/۵)	۵	۱	ن	گ	الف ←
(۰/۵)	ش	م	۱	ر	ب ←
(۰/۵)	۶	۱	گ	ف	پ ←

۱۱- وقت گذاشتن برای گفت‌و‌گویی بین فرزندان و والدین - مشورت با مشاور در حضور والدین و فرزندان (۱)

-۱۲

(۰/۵)	برپایه ← ولایت فقیه	رهبری	مهم ترین رکن حکومت جمهوری اسلامی ایران
(۰/۵)	تعیین سیاست‌های کلی نظام و نظارت	بر حسن اجرای آن	
(۰/۵)	مهم ترین وظایف	فرماندهی کل نیروهای مسلح	
(۰/۵)	عفو یا تخفیف مجازات محکومان		

ذکر دو مورد از وظایف رهبری برای پاسخ این سؤال کافی است.

۱۳- حقوق: برخورداری از عدالت قضایی - برخورداری از عدالت قانونی - برخورداری از رفاه و تأمین اجتماعی (۰/۵)

تکالیف: رعایت قوانین و مقررات - همکاری با دولت - پرداخت مالیات و عوارض - حفظ و تقویت اقتدار کشور (۰/۵)

۱۴- گزینه «۴» بستن کامل و درست شیرهای آب‌خوری بعد از استفاده (۰/۵)

۱۵- گزینه «۳» رفع نیازهای ضروری (۰/۵)

۱۶- ۱) کمترین اتلاف هزینه را داشته باشیم (۰/۵)

۲) روی پای خود بایستیم (۰/۵)

واز تولید ملی حمایت کنیم، از اسراف پر هیزیم، از منابع و امکانات حداکثر استفاده را ببریم.

بخش اختیاری

۱- گزینه «۳» سال کبیسه (۰/۵)

۲- زمانی که دو شهر بر روی یک نصف‌النهار قرار گرفته باشند. (۱)

۳- نقطه A: ۴۰ درجه شمالی

نقطه B: ۴۵ درجه شرقی (۱)

۴- برای رفع نیازهای خود (۰/۲۵) و بهره‌برداری از محیط طبیعی (۰/۲۵)

۵- الف) کنترل صید ماهی با وضع قوانین

ب) جلوگیری از آلودگی آب‌ها و ایجاد مناطق حفاظت شده (۱)

..... * ☆ آزمون شماره ۹ (نوبت دوم) ☆ *

بخش اجباری

سرنگونی دولت مصدق (۰/۵)

۱- گزینه «۳»

۶- الف) سنگ کره ب) وردسپهر (۱)

۷- با این کار از کاهش این جانوران جلوگیری می‌شود.

از سودجویی افراد جلوگیری می‌شود و زیستبوم‌ها حفظ می‌شوند. (۱)

۸- گروه اول: تونдра گروه دوم: ساوان گروه سوم: بیابان (۱/۵)

۹- نادرست. تفاوت میزان موالید و میزان مرگ‌ومیر، رشد طبیعی جمعیت را نشان می‌دهد. (۰/۵)

(۱)-۱۰

داخلی یا خارجی	اجباری یا اختیاری	گروههای مهاجر
داخلی	اختیاری	مهاجرت افراد از شهر به روستا
خارجی	اجباری	مهاجرت مردم فلسطین به کشورهای همسایه

۱۱- الف) خارجی (۰/۲۵) ب) داخلی (۰/۲۵)

پ) خارجی (۰/۲۵) ت) داخلی (۰/۲۵)

۱۲- شیخ صفی‌الدین اردبیلی (۰/۵)

۱۳- در این دوره مدارس و کتابخانه‌های بزرگی به دستور پادشاهان و مقام‌های کشور ساخته شد. (۱)

۱۴- در دوره شاه عباس - به دلیل یکپارچه‌بودن سرزمین ایران و وجود نظم و امنیت و گسترش تجارت داخلی و خارجی (۱) (۰/۵)

۱۵- درست (۰/۵)

۱۶- گزینه «۲» کریم‌خان زند (۰/۵)

۱۷- الف) ناصرالدین‌شاه

ب) امتیاز انحصاری خرید و فروش توتون و تنباکوی ایران به یک فرد انگلیسی قرار گرفت. این امر موجب اعتراض آیت‌الله میرزا حسن شیرازی مرجع تقليد شيعيان در سامرا قرار گرفت و او استفاده از توتون و تنباکو را حرام اعلام کرد. (۱/۵)

درس نامه

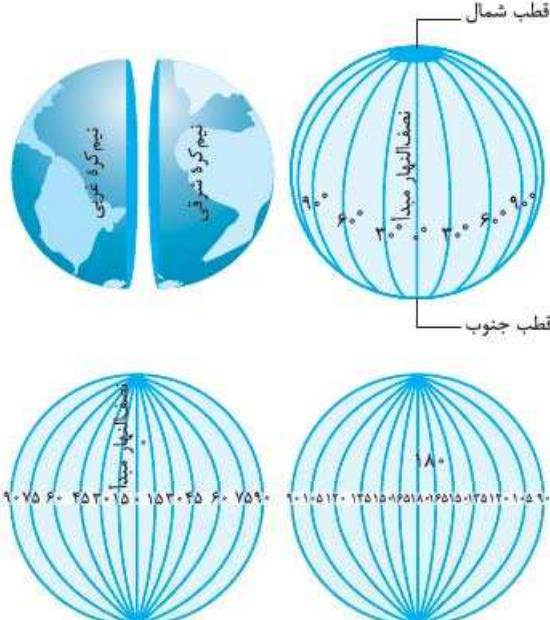
برای شب امتحان

نصف النهارها

به نیم دایره های فرضی که از قطب شمال تا قطب جنوب با طول مساوی کشیده شده اند، نصف النهار می گویند.

نصف النهارها از 0° تا 180° درجه غربی و از 0° تا 180° درجه شرقی هستند ← چون محیط زمین 360° درجه است.

نصف النهار مبدأ از رصدخانه «گرینویچ» در شهر لندن عبور می کند.

طول و عرض جغرافیایی (مختصات جغرافیایی)

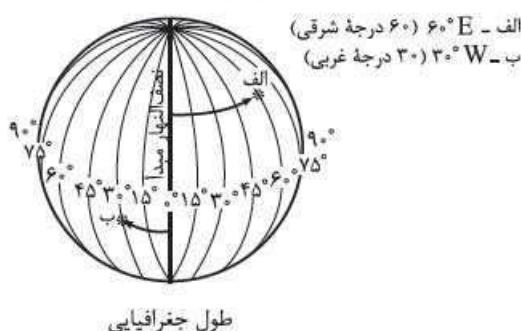
هر نقطه از کره زمین بر روی یک مدار و یک نصف النهار مشخص قرار دارد که مختصات جغرافیایی آن نقطه را مشخص می کند.

طول جغرافیایی: فاصله هر مکان به روی کره زمین با نصف النهار مبدأ بر حسب درجه.

چگونگی پیدا کردن طول جغرافیایی

برای پیدا کردن طول جغرافیایی ابتدا با کشیدن یک نیم دایره در مرکز کره زمین، آن را به $2 \times 90^{\circ}$ کره شرقی و غربی تقسیم می کنیم. این نیم دایره نصف النهار مبدأ و صفر درجه است. هر چه از این دایره به سمت شرق و یا غرب برویم، طول جغرافیایی افزایش پیدا می کند (0° تا 90° درجه).

عالم اختصاری طول جغرافیایی
غربی: W
شرقی: E

درس ۱

زمین، مهد زیبای انسانها

جایگاه زمین در کیهان

زمین ما سومین سیاره و بخش کوچکی از منظومه خورشیدی است.

منظومه خورشیدی

این منظومه، یک ستاره به نام خورشید و مقدار زیادی اجرام آسمانی دیگر دارد. تمام این اجرام آسمانی در مدارهای پیرامون خورشید می چرخند. برخی از سیاره های خورشیدی، قمرهایی دارند که به دور این سیاره می چرخند. این ستاره در مرکز منظومه خورشیدی قرار دارد و سرچشمه اصلی زندگی بر روی زمین است.

سیاره های منظومه خورشیدی

منظومه خورشیدی دارای ۸ سیاره است که آن ها را به ۲ گروه تقسیم می کنیم:

نزدیک به خورشید

سیاره های درونی جنس و سطوح: سنگی و جامد

تعداد قمر: کم

دور تر از خورشید

سیاره های بیرونی متشكل از گازهای مختلف

تعداد قمر: زیاد

دانشمندان عمر زمین و منظومه خورشیدی را $4/5$ میلیارد سال تخمین زده اند.

موقعیت مکانی

موقعیت مکانی یک پدیده **یعنی** مکان دقیق قرار گرفتن آن روی کره زمین.

برای این که ما بتوانیم موقعیت یک پدیده را بر روی کره زمین مشخص کنیم.

باید مدارها و نصف النهارها را بشناسیم.

نکته مساحت کره زمین 51×10^6 میلیون کیلومتر مربع است.

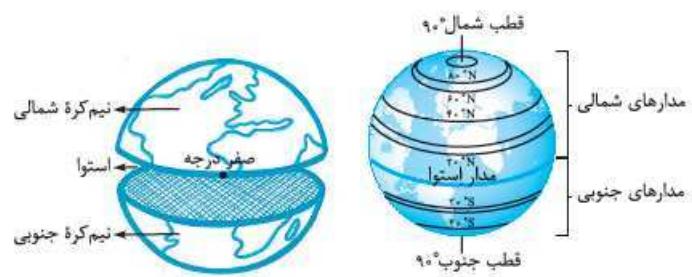
مدارها

به دایره هایی فرضی که با موازات رسم شده اند، مدار می گویند. مدارها از 0° تا 90° درجه شمالی یا جنوبی تقسیم بندی شده اند.

هر چه به قطب شمال (مدار 90° درجه شمالی) و هر چه به قطب جنوب (مدار 90° درجه جنوبی)، نزدیک شویم، این دایره ها کوچک تر می شود.

پیشنهاد یادتون باشه مدار استوا (مدار میانه) صفر درجه است.

مدار استوا: به دایره فرضی که زمین را به دو نیم کره شمالی و جنوبی تقسیم می کند، مدار استوا می گوییم.

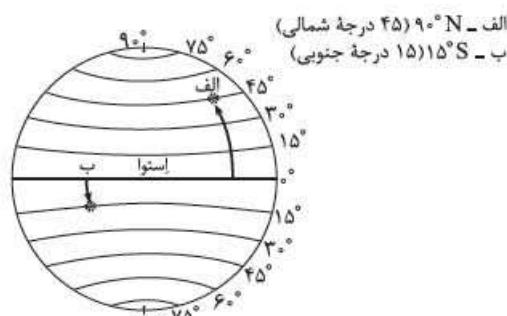
عرض جغرافیایی

فاصله هر مکان به روی کره زمین با مدار استوا بر حسب درجه.

چگونگی پیدا کردن عرض جغرافیایی

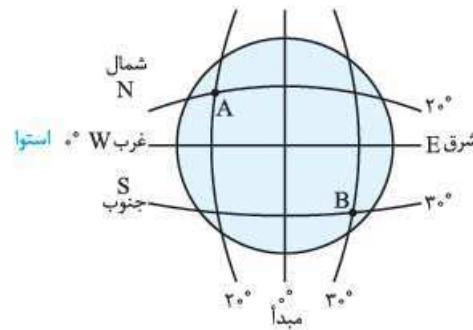
برای پیدا کردن عرض جغرافیایی ابتدا یک دایرة فرضی به دور کره زمین می کشیم که آن را به ۲ نیم کره شمالی و جنوبی تقسیم کند. دایرة فرضی مدار استوا یا مبدأ، صفر درجه است: پس هر چه از این مبدأ به سمت شمال یا جنوب برویم، عرض جغرافیایی افزایش پیدا می کند (0° تا 90° درجه).

علائم اختصاری عرض جغرافیایی
شمالی: N
جنوبی: S

عرض جغرافیایی

تمرین مختصات جغرافیایی نقاط A و B را مشخص کنید.

A $20^{\circ}W$ غرب Mختصات جغرافیایی
B $20^{\circ}S$ جنوب Mختصات جغرافیایی
شمال N شمال
جنوب S جنوب

استفاده از ماهواره ها در تعیین موقعیت

از گذشته، مردم به دنبال استفاده از ابزارهایی بودند تا با آنها بتوانند مسیر مشخصی را برای رسیدن به مقصد خود پیدا کنند. این ابزار و وسائل رادیویی در طول زمان تغییرات زیادی داشته و مدام به روز شده است.

استفاده از ستارگان
استفاده از اسٹرلاب
ابزارها و روش های مسیریابی در گذشته
کشیدن نقشه های اولیه
استفاده از قطب نماها

روش های مسیریابی امروزه ← استفاده از ناوبری ماهواره ای
روش ناوبری ماهواره ای، روش جدیدی است که در آن از چندین ماهواره برای ارائه موقعیت و جهت جغرافیایی و مسیر حرکت استفاده می شود.

نکته مبنای کار سیستم های ماهواره ای، امواج رادیویی است که بین ماهواره و گیرنده های مختلف رد و بدل می شود.

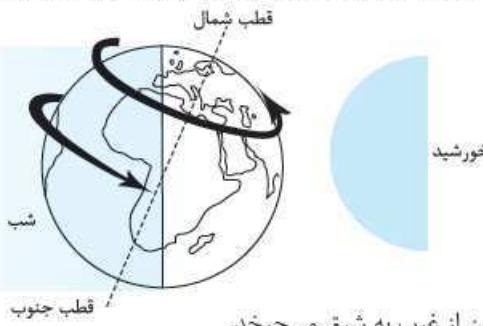
درس ۲ حرکات زمین

حرکت وضعی زمین

زمین در هر 24° ساعت (یک شب اندر روز)، یکبار به دور محور خود می چرخد. به این حرکت زمین، حرکت وضعی می گوییم.

حرکت ظاهری خورشید

خورشید همواره ثابت است. با چرخش زمین به دور خود همواره نیمی از آن مقابل خورشید قرار می گیرد و روشن می شود (روز است) و نیم دیگر در تاریکی است (شب است). در این حالت مافرض می کنیم که خورشید در حال چرخش و حرکت است؛ ولی این جایه جایی یا حرکت خورشید در آسمان حرکت ظاهری است.

زمین از غرب به شرق می چرخد.

اختلاف زمان در مناطق مختلف زمین

نتیجه حرکت وضعی زمین
پدید آمدن شب و روز
اختلاف ساعت

ساعت واقعی: ساعت واقعی بر مبنای موقعیت خورشید در آسمان مشخص می شود. به طور مثال وقتی خورشید درست روی نصف النهار مبدأ قرار می گیرد، در همه شهرهایی که بر روی این نصف النهار قرار دارند (از شمال اروپا تا جنوب آفریقا) هنگام ظهر است.

ساعت رسمی: در قرن ۱۹ میان کشورها توافق شد که به جای ساعت واقعی از ساعت رسمی استفاده شود.

چگونگی محاسبه ساعت رسمی

گفتم برای این که زمین یک بار به دور خود (یا 360°) بچرخد، 24° ساعت زمان لازم دارد. حالا اگر 36° محیط کره زمین را به 24° قاچ تقسیم کنیم، هر یک از این قاچ ها 15° پهنا خواهد داشت. هر 15° = یک ساعت $\rightarrow 360^{\circ} \div 24 = 15$

نکته هر چه به سمت شرق کره زمین برویم، ساعت خود را به جلو می کشیم و هر چه به سمت غرب می برویم، ساعت را به عقب می کشیم.

حرکت انتقالی زمین

به یک دور چرخش کامل زمین به دور خورشید، حرکت انتقالی می گوییم.
پس حرکت زمین در منظومه خورشیدی به ۲ صورت است:

۱- **حرکت وضعی:** زمین به دور محور خودش می چرخد و 24° ساعت زمان می برد.
۲- **حرکت انتقالی:** زمین به دور خورشید می چرخد و یک سال (365 روز و 6 ساعت) زمان می برد.

سال کبیسه: یک دور گردش کامل زمین به دور خورشید به طور دقیق 365 روز و 6 ساعت زمان می برد؛ اما در تقویم های رسمی، هر سال را 365 روز در نظر می گیریم. برای جبران کسری 6 ساعت ها، هر چهار سال، یک روز به سال اضافه می کنیم و آن سال 366 روز می شود. سال 366 روزه را کبیسه می گوییم که هر چهار سال یک بار اتفاق می افتد.

$$\text{روز} = 366 - 365 = 1 \quad \text{ساعت} = 24 \times 6 = 144$$

پیدایش فصول

حرکت انتقالی زمین، موجب فصل‌ها می‌شود.

فصل تابستان آغاز با انقلاب تابستانی

فصل زمستان آغاز با انقلاب زمستانی

فصل بهار و پاییز آغاز با زمان اعدالین

انقلاب تابستانی

در اول تیرماه که طولانی‌ترین روز در نیم‌کره شمالی است، فصل تابستان آغاز می‌شود.

خورشید در نیم‌کره شمالی در اول تیرماه

به مدار رأس‌السرطان به طور عمودی می‌تابد.

منطقه وسیعی از کره زمین را در معرض نور خود قرار می‌دهد.

نتیجه طول روزها از شبها بیشتر می‌شود.

انقلاب زمستانی

در اول دی‌ماه که کوتاه‌ترین روز در نیم‌کره شمالی است، فصل زمستان آغاز می‌شود.

خورشید در نیم‌کره شمالی در اول دی‌ماه

در نیم‌کره جنوبی خورشید به مدار رأس‌الجدي به طور عمودی می‌تابد.

در نیم‌کره شمالی بخش کم وسعت‌تری از کره زمین در معرض تابش نور

خورشید قرار می‌گیرد.

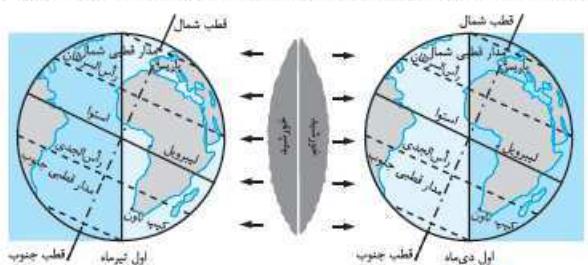
نتیجه طول روزها از شبها کوتاه‌تر می‌شود. (زمستان)

پیغمبر امداد و پیغام‌های فرشید در هر دو تیم‌کره باده. این‌گه فرشید در کلمون تیم‌کره

پهلوانی داره موقمه!

اعتدالین بهاری و پاییزی

در اول فصل بهار و اویل فصل پاییز، طول شب و روز با هم برابر می‌شود؛ یعنی مسیری را که منطقه روشن زمین می‌پیماید با مسیر منطقه تاریک برابر است.

۳

درس

چهره زمین

چهار محیط زمین

سیاره زمین از ۴ محیط تشکیل شده است:

۱- سنگ‌کره (لیتوسفر)

بخش خارجی کره زمین یا پوسته آن که حالت جامد دارد و از سنگ و خاک تشکیل شده است.

۲- آب‌کره (هیدروسfer)

شامل آب‌های زیرزمینی، سطحی، یخچال‌ها و نزولات جوی است؛ مانند: اقیانوس‌ها، دریاچه‌ها و رودها.

۳- هواکره (اتمسفر)

شامل گازهایی است که دور تا دور زمین قرار دارند.

۴- زیست‌کره (بیوسfer)

از ترکیب سه محیط سنگ‌کره، آب‌کره و هواکره، محیطی تشکیل می‌شود که ما در آن زندگی می‌کنیم.

پیغمبر این محیط‌ها را به هر دو اسم فقط کنید. هلا بتوانید که لیتوسفر همومن سُنگ‌کره است.

آب فراوان، هوای پاک

درس ۲

پنج مجموعه آبی بزرگ

آب کره یا هیدروسfer شامل تمام آب‌های موجود در سطح زمین می‌شود؛ مانند: اقیانوس‌ها، دریاها، دریاچه‌ها و ... .

۱- اقیانوس منجمد شمالی

۲- اقیانوس منجمد جنوبی

۳- اقیانوس آرام: پهناورترین و عمیق‌ترین اقیانوس

۴- اقیانوس اطلس

۵- اقیانوس هند